

ERA.T-76.1.M860

A-1610

ENSV MINISTRITE NÖUKOGU RIIKLIK EHITUSKOMITEE
KULTUURIMÄLESTISTE RIIKLIK PROJEKTEERIMISE INSTITUUT

OBJEKTI AADRESS: Harju rajoon, Kolga

OBJEKT: Kolga mõisaansambel

TELLIJA: S.M.Kirovi nimeline Näidiskalurikolhoos

TÖÖ № 86121

Kolga mõisaansamblit hoonete
ARHITEKTUURIAJALOO LISED
ERITINGIMUSED

KÖIDE VIII - Väravamajad

Inst. peaarhitekt
Osakonna juhataja
Osakonna peaarhitekt
Projekti peainsener
Peaspetsialist

H. Toss
V. Kukkur
A. Kann
J. Treikelder
E. Kangilaski

"08. nov 1986"

KOOSKLASTAN 955

Eesti NSV Riigidka Arhitektuurimälestiste
Valitsuse õigusaktide ja arhitektuurimälestiste
kaitse inspektsioon

Arhitektuuriajalooliste eritingimuste koosseis

- Köide I - Valitsejamaja
Köide II - Karjalaut
Köide III - Karjaõu
Köide IV - Laut-linnasekelder
Köide V - Sõiduhobuste tall
Köide VI - Nuumhärgade tall
Köide VII - Kelder
Köide VIII - Väravamajad
Köide IX - Töllatiik
Köide X - Juurdesõidutee väravamajade ja valitseja-
maja vahelises lõigus

Köite koostamisel osalesid:

Nimi	Amet	Allkiri	Märkused
------	------	---------	----------

Püssim, Peeter juhtiv arhitekt

Kangilaski, Epp peaspetsialist

Ehangu

Arhitektuuriajaloolised eritingimused Kolga
mõisa väravamajade restaureerimis-rekonstruktsioo-
rimistööde kohta

Väravamajad paiknevad Kolga mõisahoonete ansamblis lõuna-
naservas, teine teisel pool sissesõiduallideel, olles nii vi-
siitkaardiks mõisale. Kaks sarnast, 18. saj. lõpul rajatud
kelpkatusega kivihoonet on säilitanud suhteliselt hästi oma
ehitusaedse kuju ja välisilme. Mõningaid ümberehitusi on
märgata avade osas ning samuti ka hoonetele liidetud hilise-
maid sekundaarseid juurdeehitusi. Hoonetevaheline kiviposti-
dega värav on hävinud.

Nii hoonete endi kui ka nende arhitektuuriajalooline
väärtus ansamblis seisukohalt on märkimisväärne ning see eel-
dab nende restaureerimist algses mahus ja välisilmes.

Hoonete restaureerimisel ja kohandamisel tänapäevasele
funktsoonile tuleks silmas pidada järgmisi erinöudeid.

Hoone nr.20 (idapoolne väravamaja)

Hoone on tuntud mõisa vahimehe elamuna. Idapoolsesse
külgje on rajatud paekivist juurdeehitus (loomapidamisruum)
ning paemüüriga piiratud juurdepääsutee sellele. Kui ebasobi-
vad ehitised tuleb need lammutada. Varasemaid avasid seintes
tähistavad kerohviraamistused ja luukide hingetapid. Avad tu-
leb taastada algses suuruses. Uks idaküljel (praegu juurde-
ehituses) tuleb sulgeda ja asendada krohviraamistuses petik-
aknaga. Kinnilaotud ukseava läänekülje keskteljel, aken selle
kõrval ja aken lõunapoolses otsas tuleb avada. Hilisemal pe-
rioodil osaliselt kinnimüüritud aknaavad taastada algses suu-

ruses. Praegune katuse eterniitkate (selle all pilpakatus) tuleb asendada tsinkplekk-kattega. Samuti on tarvis restaurerida fassaadikrohv koos kõigi dekoori elementidega. Fassaadi algse värvitooni väljaselgitamiseks tuleb sondeerida säilinud värvkatet. Akende ette projekteerida puitluugid.

Siseruumides tuleb samuti sondeerida krohvi ja värvkatet, et selgitada välja algne viimistlus.

Hoone nr.19 (^{lääne} ~~idapoolne~~ väravamaja)

Hoone on tuntud kuulsa maadleja A. Abergi aünnikoduna ja kohandatakse tema majamuuseumiks.

Hoone põhjapooolses otsas olev puidust eeskoda tuleb lammutada. Uks selles otsas asendada aknaga. Kinnimüüritud uks idapoolse külje keskteljel tuleb avada. Olemasolevad aknad asendada suurematega, vastavalt krohviraamistusele. Olemas-olev pilpakatus asendada plekiga. Välisvärv ja viimistlus teostada analoogselt vastasoleva hoonega. Siseruumide osas tuleb teha värviva- ja krohvisondaaže varasema viimistluse väljaselgitamiseks. Akende ette projekteerida luugid.

Hoonete vaheline tuleb taastada kivipostidega puitlippidest väravad (vt. Kolga mõis, lk.28, foto 1, Lembit Odres, 1977.a. KRPI arhiiv).

Enne projekteerimistööde algust on vajalik teostada hoonete nõuetekohane arhitektuur-arheoloogiline ülesmõõtmine koos kõigi konstruktiiivsete, arhitektuursete elementide ja detailidega. Ülesmõõtmisjooniste originaalid (teostatud tuisis vatmanile) koos ühe eksemplari koopiatega tuleb anda üle Vabariiklikule Arhitektuurimälestiste Kaitse Inspeksioonile (VAMKI) ning üks eksemplar koopiaid Kultuurimälestiste RPI-le (KRPI).

Projekteerimisel ja ehitamisel tuleb kinni pidada ENSV

arhitektuurimälestiste teadusliku uurimise, projektdokumentatsiooni koostamise, koosseisu, kooskõlastamise ja kinnitamise ning autorijäreelvalve ajutise juhendi VEN 56-86 nõuetest.

Peame vajalikuks, et antud konkreetse objekti projekteerija konsulteeriks KRPI-s Kolga mõisa uurimis- ja projekteerimistööde ajaloolase ja peaautorri-arhitektiga.

Kuni restaureerimistööde lõpetamiseni objektil, tuleb pidevalt fikseerida (foto või vajaduse korral ka graafiliselt) tööde kulgu, selle käigus välja tulevaid seni fikseerimata hoone elemente, ajaloolisi konstruktsioone, detaile ja arheoloogilisi leide. Köigist avastustest koheselt informeerida KRPI spetsialiste.

Objekti valmimisel tuleb koostada restaureerimistööde aruanne.

Koostatav projekt vajab töö käigus läbivaatamist KRPI teadusnõukogus. Valminud dokumentatsioon tuleb kooskõlastada KRPI-s ja VAMKI-s.